

การวิเคราะห์สื่อการสอนระดับประถมศึกษา

นายสุชน พรเสริมลักษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๗

ISBN ๙๗๘ - ๙๖๓ - ๖๓๑ - ๒

011415

117963126

AN ANALYSIS OF INSTRUCTIONAL MEDIA
AT THE ELEMENTARY LEVEL

Mr. Suthon Pornsermluck

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์สื่อการสอนระดับประถมศึกษา

โดย

นายสุชน พรเสริมลักษณะ

ภาควิชา

ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข บุญสวัสดิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภภาพรรณ ชยสมบัติ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ นูนาค)

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข บุญสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภภาพรรณ ชยสมบัติ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองธวัช)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์สื่อการสอนระดับประถมศึกษา
ชื่อนิติกร นายสุชน พรเสริมลักษณะ
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข บุญสวัสดิ์
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภณวรรณ ชยสมบัติ
ภาควิชา ประถมศึกษา
ปีการศึกษา ๒๕๒๖

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณสมบัติทางกายภาพและคุณภาพของสื่อการสอนระดับประถมศึกษา และเพื่อจัดอันดับคุณค่าของสื่อการสอนที่ใช้ในการวิจัยตามกลุ่มประสบการณ์ สื่อการสอนที่ใช้ในการวิจัยได้แก่สื่อการสอนระดับประถมศึกษาจากการประกวดในงานนิทรรศการสื่อการเรียนการสอนของสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ๒๖ ชิ้น สื่อการสอนจากร้านค้าสื่อการสอนต่าง ๆ ๒๕ ชิ้น และสื่อการสอนจากภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ๔๕ ชิ้น รวมทั้งสิ้น ๑๐๐ ชิ้น โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบมีวัตถุประสงค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวิเคราะห์สื่อการสอนระดับประถมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น ๓ ตอน คือ ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสื่อการสอน ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับคุณสมบัติทางกายภาพของสื่อการสอน ๑๓ ข้อ ตอนที่ ๓ เกี่ยวกับคุณสมบัติทางคุณภาพของสื่อการสอน ๒๒ ข้อ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้วิเคราะห์สื่อการสอนโดยกรอกข้อมูลลงในแบบวิเคราะห์สื่อการสอนระดับประถมศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดอันดับคุณค่าสื่อการสอนที่ใช้ในการวิจัยตามกลุ่มประสบการณ์

ผลการวิจัย

- วัสดุที่ใช้ในการผลิตส่วนมากได้แก่ กระดาษ ไม้ พลาสติก วัสดุประเภทอื่น ๆ และเศษวัสดุ ส่วนมาใช้ในการผลิตสื่อสอนน้อยที่สุด
- ประเภทสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นและมีขายมากได้แก่ ของตัวอย่าง เกม บัตรคำ ของจำลอง ส่วนประเภทของสื่อการสอนที่ผลิตขึ้นและมีขายน้อยได้แก่

แผนภูมิ แผ่นป้ายสำคัญ และกระดานดำ

๓. สื่อการสอนที่เข้ากับลักษณะการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อยมากที่สุด รองลงมาคือ ลักษณะการเรียนรู้เป็นรายบุคคล และลักษณะการเรียนรู้เป็นกลุ่มใหญ่

๔. คุณสมบัติทางกายภาพของสื่อการสอนที่ใช้ในการวิจัยนี้ ส่วนใหญ่มีลักษณะ ดังนี้

๔.๑ งานการผลิต มีราคาต่ำกว่า ๑๐๐ บาท ใช้วัสดุที่หาซื้อได้ง่าย
คงใช้ทักษะในการผลิตพอสมควร ผลิตได้ทุกท้องถิ่น มีความประณีตและสวยงามมาก
เนื้อหาความรู้มีความชัดเจนและถูกต้องมาก และเหมาะสมกับเด็กประถมทุกระดับชั้น

๔.๒ งานการใช้ มีความสะดวกมากในการใช้ มีความยืดหยุ่นและ
สะดวกต่อการคัดแปลงพอสมควร มีความคงทนและปลอดภัยมากในการใช้

๔.๓ งานการเก็บและดูแลรักษา เก็บรักษาและซ่อมแซมได้ง่าย

๕. คุณสมบัติทางคุณภาพของสื่อการสอนที่ใช้ในการวิจัยนี้

๕.๑ สื่อการสอนมีคุณค่ามากในเรื่อง เราความสนใจต่อการเรียน
นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ใช้สื่อการสอนประเมินผลได้ ได้รับ
ประสบการณ์ที่ถูกต้อง ช่วยยืดระยะเวลาในการเรียน และสร้างความเข้าใจใน
บทเรียน

๕.๒ สื่อการสอนให้คุณค่าน้อยในเรื่อง ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน
ฝึกความรับผิดชอบ ช่วยให้เกิดทักษะในการทำงาน และส่งเสริมการสื่อสารทาง
ภาษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title An Analysis of Instructional Media
 at the Elementary Level.

Name Mr. Suthon Pornsermluck

Thesis Advisor Assistant Professor Poonsook Punyasvasti
 Assistant Professor Sopapan Chayasombat

Department Elementary Education

Academic Year 1983

ABSTRACT

The purposes of this research were to analyze the physical quality of the instructional media at the elementary level and to rank the instructional media whose values used in the research according to experience group.

The instructional media used in the research were the 26 elementary instructional media from the Competition In the Instructional Media Demonstration of the Bangkok Metropolitan Office of Education, 25 pieces from instructional media stores and 49 pieces from the Elementary Department, Faculty of Education, Chulalongkorn University, the total of 100 pieces. These media were obtained through the use of purposive sampling technique.

The research instrument was the Elementary Instructional Media form, constructed by the researcher himself. The instrument was divided into 3 sections. Section 1 was concerned with general conditions of the instructional media; Section 2 was 13 items concerning physical attributes of instructional media; And sections

3 was 22 items concerning with attributes of the instructional media. The researcher and the researcher assistants had analyze the instructional medias by filling out data in the Elementary Instructional Media Form. The data were analyze by checking for frequency, percentage, mean and standard diviation and ranking.

Research Results

1. The most used materials were paper, wood, plastic and material pieces. Cloths were the least.

2. The kinds of instructional media which were produced and widely sold were replicas, games, sentence cards and simulators. The kinds of instructional medias which were less produced and less sold were charts, flannel boards and black boards.

3. The instructional media were primarily used with the small group learning and secondary with the individual and large group learning.

4. The physical attributes of most instructional media were:

4.1 On the aspect of the production; the price was less than 100 bath. Raw materials were easily obtained, they were required moderately effort in producting. They were able to be produced in every locality. They were neat and beautiful and clear, correct and proper for elementary students at every level.

4.2 On the aspect of the utilization; very coverrient to use, moderately flexible and adaptable, and very solid and safein utilizing.

4.3 On the aspect of maintenance; They were easy to maintenance and repair.

5. The attributes of the instructional media:

5.1 The instructional media indicated the most values in the following aspect; They were stimulating learning interesting, students had participate in teaching and learning, they were use instructional media for evaluation, aiming correct experiences, helping in shortening the learning time and building learning understanding in lessons.

5.2 The instructional media indicated less values in the following aspects; they were helping in cooperating working, responsibility skill and promoting verble communication.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ศาสตราจารย์
สุมน อมรวิวัฒน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์กิติยวดี บุญซื่อ ในการให้คำแนะนำปรึกษา
เกี่ยวกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์พูนสุข บุญยสวัสดิ์
และผู้ช่วยศาสตราจารย์โสภภาพรรณ ชยสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาทั้งสองท่านเป็นอย่างยิ่ง
ที่ช่วยกรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขให้งานวิจัยสำเร็จลงด้วยดี

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัย ๓ ท่าน คือ คุณอภิชาติ มหากันธา
คุณศิลาปรัชญ์ เทศนา และคุณสุวลัย วัชรภาพ ที่ได้ทำหน้าที่วิเคราะห์ร่วมกับผู้วิจัยอย่าง
ใกล้ชิด

นอกจากนี้ ขอขอบคุณเจ้าของสื่อการสอนที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากรในการ
วิจัยทุกท่าน เจ้าหน้าที่ศูนย์นวัตกรรมและเทคโนโลยีสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร
ที่ให้ความสะดวกในการวิจัย ตลอดจนเจ้าของร้านค้าที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
เป็นอย่างดี และขอขอบคุณ คุณสิริวิทย์ อรรถเศรษฐากร ที่เอื้อเฟื้อในการจัดพิมพ์

สุชน พรเสริมลักษณ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	๖
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
รายการตารางประกอบ	๙
บทที่	
๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
ขอบเขตของการวิจัย	๔
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	๕
ขอตกลงเบื้องต้น	๕
ความจำกัดของการวิจัย	๕
วิธีการดำเนินงานวิจัย	๖
ประโยชน์ของการวิจัย	๖
๒ บรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
ความหมาย คุณค่าและประเภทของสื่อการสอน	๗
หลักการผลิตสื่อการสอน	๑๓
หลักการเลือกใช้สื่อการสอน	๑๕
หลักการใช้สื่อการสอน	๑๗
การเก็บและรักษาสื่อการสอน	๒๐
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๒
๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๒๗
ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย	๒๗
การเลือกตัวอย่างประชากร	๒๗
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๒๘

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ขั้นตอนการวิเคราะห์สื่อการสอน	๓๑
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๒
๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๔
๕ สรุปผลการวิจัย อภิปราย และขอเสนอแนะ	๖๐
บรรณานุกรม	๓๑
ภาคผนวก ก	๓๕
ภาคผนวก ข	๓๕
ภาคผนวก ค	๔๓
ภาคผนวก ง	๔๔
ภาคผนวก จ	๕๓
ประวัติผู้เขียน	๑๔๔

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

๑	จำนวนและร้อยละของวัสดุที่ใช้ผลิตสื่อการสอน	๓๘
๒	จำนวนและร้อยละของประเภทของสื่อการสอน	๓๙
๓	จำนวนและร้อยละของลักษณะการเรียน	๓๙
๔	ก. ความถี่และร้อยละของคุณสมบัติทางกายภาพด้านการผลิต ..	๔๐
	ข. ความถี่และร้อยละของคุณสมบัติทางกายภาพด้านการใช้ ...	๔๓
	ค. ความถี่และร้อยละของคุณสมบัติทางกายภาพด้านการเก็บรักษา	๔๕
๕	ก. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณสมบัติทางคุณภาพ ด้านความรู้ความเข้าใจ	๔๖
	ข. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณสมบัติทางคุณภาพ ด้านสังคม	๔๗
	ค. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณสมบัติทางคุณภาพ ด้านอารมณ์ ความคิดและทัศนคติ	๔๘
	ง. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณสมบัติทางคุณภาพ ด้านการประเมินผล	๔๙
๖	ผลการจัดอันดับสื่อการสอนกลุ่มทักษะภาษาไทย	๕๐
๗	ผลการจัดอันดับสื่อการสอนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์	๕๒
๘	ผลการจัดอันดับสื่อการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ...	๕๔
๙	ผลการจัดอันดับสื่อการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย	๕๖
๑๐	ผลการจัดอันดับสื่อการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ	๕๘